

Úvod do výuky češtiny jako druhého/cizího jazyka

Mgr. Linda Doleží, Ph.D.
Ústav českého jazyka, FF MU Brno
Podzim 2018
Přednáška 3

Osvojování jazyka

- Lehkost
- Rychlost
- Nedokonalost vstupních dat – logický problém jazykové akvizice
- Pravidla – dokonalý systém
- Hypotéza kritického období
- Vodítka a bootstrapping (sémantika, syntax)

Ukázky

- Madeleine Albright (roz. 1937)
 - do USA emigrovala v roce 1948
 - 1997-2001 ministryně zahraničí (Bill Clinton)
- Ivan Král (roz. 1948)
 - do USA emigroval v roce 1966
- Eliška Hašková Coolidge (roz. 1941)
 - do USA emigrovala v roce 1948

Ztráta jazyka

- Snižování kompetencí
- Zjednodušování zhoršování
- Zapomínání
- Nejistota

Důvody:

- emigrace
- značné používání druhého nebo cizího jazyka v každodenním životě
- omezené využití jazyka mateřského v běžném životě

Puberta

- Ztráta jazyka

X

- Neúplné osvojení

Neurolingvistika

- Pierce et al. (2014)
- zkoumali děti adoptované z Číny (průměrný věk 12,8 měsíců) žijící ve Francii
- přestože svůj mateřský jazyk čínštinu zapomněly, zobrazovací metody prokázaly aktivaci tohoto jazyka v mozku
- autoři tedy předpokládají, že neurální reprezentace nejsou přepsány „dalším“ jazykem a přikládají jazykovému inputu, jenž děti obklopuje v raném věku, velkou váhu
- dokázali tedy, že přestože děti několik let svůj mateřský jazyk neslyšely, byl aktivován a „nezmizel“
- (k opačným výsledkům viz Pallier et al. (2002))

Paměť

- Afázie a disociace jazyků
- Role implicitní a explicitní paměti
- Nedotknutelnost/nedostupnost jazyků
- Hypnóza
- Footnick (2007) – hypotéza konfliktu
- Role emocí

Lexikon

- Ztráta nejvíce zřetelná
- Ztráta nejvíce zkoumaná

Pavlenko (2009)

- Vypůjčka (borrowing)
- Přestrukturování (restructuring) – používání slov jinak
- Sblížení (convergence) – vytvoření jedné jednotky
- Posun (shift) – směrem k L2
- Ztráta (attrition)

(jak rozlišit ztrátu od předchozích bodů?)

Experimenty

- Úkol zaměřený na slovní plynulost (verbal fluency task)
- Pojmenování a spojování obrázků
- Analýza spontánních promluv
- Hodnocení sémantických rozdílů